

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ท่านพุทธทาสภิกขุ(2505) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ครู” ไว้ว่าครูตามพหุชนะ แปลว่า หนัก คือคำว่า ครู แปลว่า หนัก แต่ในที่นี้หมายความว่า ครูคือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในด้าน จิตหรือวิญญาณ (Spiritual Guide) จึงเป็นผู้กตสถานะทางวิญญาณของโลก โลกจึงต้องยกย่องครู ครูจึงต้องเป็นผู้เสียสละ ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2516) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูไว้ว่า ฐานะครูในสังคม ปัจจุบันตกต่ำมาก ก็เพราะเหตุว่ารายได้ของครูน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูโรงเรียนรัฐบาลแล้วหมด ประตุเลย ไม่มีแป๊ะเจี๊ยะ ไม่มีอะไรทั้งนั้น ไม่รู้จะทำอะไรกันละก็กินเงินเดือนกันไป....เพราะเหตุว่า ครูมีรายได้น้อย ความภูมิใจในอาชีพก็น้อยและเด็กทั่วไป และคนทั่วไปก็เลยกลับมาเห็นแต่ผู้รับจ้าง สอนวิชาความรู้ให้แก่เด็กเท่านั้น ไม่มีคุณค่าในทางสังคมในทางอื่นใดแล้ว คนที่มีนิสัยเหมาะสมที่จะเป็นครูตลอดจนคนที่มีใจรักที่จะเป็นครูบางคนก็ไม่สามารถที่จะดำเนินอาชีพครูต่อไปได้ เมื่อ แสนเข็ญเข้าจริง เมื่อลำบากยากเข็ญจนถึงที่สุดเข้าแล้ว คนเราก็มีความอดทนแต่เพียงจำกัด เมื่อ หมดความอดทนแล้วก็ต้องพยายามดิ้นรนไปตามวิถีของมนุษย์ธรรมดา หากการงานอื่นทำไปหรือ เปลี่ยนอาชีพไปเลย จำนวนครูที่ดีหรือมีนิสัยใจรักที่จะเป็นครู ก็นับแต่จะน้อยลงทุกที นอกจากนั้น แล้วผู้จะมาเรียนทางครูโดยเฉพาะครูประจำบาลก็เป็นพวกที่เหลืจากเลือกเรียนที่อื่นแล้วนั่นเอง

ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศจำเป็นต้องอาศัยประชากรที่มีประสิทธิภาพ ในทางเศรษฐกิจ ประชากรจะมีประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับ การศึกษา ถ้าการศึกษาสามารถจัดไปในทางเพิ่มพูนประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจให้แก่ประชากรได้ พัฒนาการทางการศึกษาและเศรษฐกิจของประเทศต่างมีความสัมพันธ์กัน ผู้ที่มีหน้าที่ทำให้ประชา กรมีการพัฒนาทางการศึกษาคือกลุ่มผู้มีอาชีพครู

อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องใช้สติปัญญาและความรู้ความสามารถเป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคมและประเทศชาติ ในการสร้างคนและพัฒนาคนให้เจริญก้าวหน้าดังนั้นผู้ประกอบอาชีพครู จึงเป็นบุคคลที่เป็นฐานสำคัญในการศึกษาของชาติที่ช่วยให้การจัดการศึกษาของชาติบรรลุเป้าหมายตามที่สังคมต้องการ ถ้าครูไม่ตั้งใจทำงานหรือไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ถึงแม้จะมีความรู้ความสามารถดีเพียงใด คุณภาพของการศึกษาของเด็กคงจะไม่ดีไปด้วย ดังที่ ภิญโญ สาธร (2519) ได้กล่าวไว้ว่า

....ถ้าครูรักงานและมีประสิทธิภาพในการสอน วงการศึกษาจะก้าวรุดหน้าไปอย่างสัมฤทธิ์ผลแต่ครูจะมีประสิทธิภาพในการสอนเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าครูมีความพึงพอใจในงานหรือมีขวัญอยู่ในระดับใด ครูที่มีขวัญสูงก็จะมีคามกระตือรือร้นในการสอนทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ครูที่มีขวัญต่ำประสิทธิภาพในการสอนก็ย่อมจะลดน้อยลงด้วย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เราต้องยอมรับ.....

อาชีพข้าราชการครูมีรายน้อกว่าอาชีพอื่นๆ ครูชั้นผู้น้อยวุฒิต่ำจึงอยู่ในฐานะผู้มีรายได้น้อยพอกับรายจ่ายในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นๆตลอดเวลา ปัญหาภาวะเศรษฐกิจของครูและการไม่ได้รับบริการทางสวัสดิการที่ดีพอ

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีข้าราชการและลูกจ้างทั้งหมด 77,102 คน เป็นข้าราชการครูถึง 19.23% คือ 14,828 คน โดยข้าราชการครูกรุงเทพมหานครต้องทำงานหนัก ครู 1 คน ต้องดูแลนักเรียน 19 คน ในขณะที่ข้าราชการครูประถมศึกษาในต่างจังหวัดทั่วประเทศ เฉลี่ยแล้วครู 1 คน ดูแลนักเรียน 13 คนเท่านั้นทั้งที่เงินเดือนเท่ากันและค่าครองชีพในต่างจังหวัดจะต่ำกว่ากรุงเทพมหานคร ข้าราชการครูกรุงเทพมหานครไม่ได้รับสวัสดิการค่าเช่าบ้านเนื่องจากการย้ายโดยสมัครใจไม่ใช่การย้ายโดยหน่วยงานที่สังกัด ถ้าเป็นเป็นครูมาจากต่างจังหวัดต้องเสียค่าเช่าบ้านเอง ปัญหาภาวะเศรษฐกิจของครูและการไม่ได้รับบริการทางสวัสดิการที่ดีพอ ทำให้ข้าราชการครูกรุงเทพมหานครมีเงินออมน้อย ครูชั้นผู้น้อยวุฒิต่ำจึงอยู่ในฐานะผู้มีรายได้น้อยพอกับรายจ่ายในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นๆตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้และยังไม่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรือสวัสดิการที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครอย่างจริงจัง

ดังนั้นจึงน่าที่จะทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูชั้นผู้น้อยในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อสวัสดิการที่อยู่อาศัยเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูได้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและความต้องการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของข้าราชการครู และเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อยในหน่วยงานอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่อยู่อาศัยปัจจุบันและความต้องการที่อยู่อาศัยของข้าราชการ ครูชั้นผู้น้อยในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการในด้านที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในปัจจุบันและทัศนคติของข้าราชการครูชั้นผู้น้อยที่มีต่อสวัสดิการที่อยู่อาศัยของกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงการจัดสวัสดิการในด้านที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเพื่อข้าราชการครูชั้นผู้น้อยในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มข้าราชการครูชั้นผู้น้อยระดับ ซี3-ซี4 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 2,571 คนจากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้งหมดจำนวน 427 โรงเรียน

ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้าราชการครูชั้นผู้น้อยระดับต่ำกว่า ซี3 ทางสำนักงานศึกษาไม่สามารถหาข้อมูลที่อยู่โรงเรียนให้ได้เนื่องจากทั้งกรุงเทพมหานครมีเพียง 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ
 - ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ และเอกสารของทางราชการที่เกี่ยวข้อง
 - ทำการศึกษารายละเอียดด้านนโยบายและรูปแบบการจัดสวัสดิการต่างๆของข้าราชการครูที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาภาคสนาม
 - ออกแบบสอบถามยังกลุ่มข้าราชการครูชั้นผู้น้อยระดับซี3-ซี4 ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 261 ตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,571 คน ตามการกำหนดของ Herbert Arkin and Raymond R. Colton ที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยมีความผิดพลาดของความแม่นยำ ± 5 เปอร์เซ็นต์ โดยกระจายการสุ่มให้เป็นสัดส่วนโดยคำนึงถึงโรงเรียนและเขตเป็นหลัก การส่งแบบสอบถามจะดำเนินการทาง ไปรษณีย์โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรงและให้ผู้ตอบส่งกลับมาทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน

3. สัมภาษณ์หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสวัสดิการที่อยู่อาศัยของข้าราชการครู ชั้นผู้น้อยในสังกัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

4. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

-นำข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารและจากภาคสนามมาทำการวิเคราะห์โดยข้อมูลภาคสนามทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Socialsciences SPSS/PC และนำผล ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดข้างต้น

5. รายงานผลที่ได้จากการวิจัยและเสนอข้อมูลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูได้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูชั้นผู้น้อย และเสนอแนะแนวทางที่หน่วยงานของรัฐจะช่วยเหลือในการจัดหาที่อยู่อาศัยเพื่อข้าราชการครูชั้นผู้น้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพที่อยู่อาศัยปัจจุบันและความต้องการที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูชั้นผู้น้อย
2. ทราบถึงทัศนคติของข้าราชการครูชั้นผู้น้อยที่มีต่อสวัสดิการที่อยู่อาศัย
3. ทราบถึงแนวทางที่หน่วยงานของรัฐจะช่วยเหลือในการจัดหาที่อยู่อาศัยเพื่อข้าราชการครูชั้นผู้น้อย
4. เป็นข้อมูลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูได้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูชั้นผู้น้อย
5. เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อยในหน่วยงานอื่นๆต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย